

અનાવિહ જ્ઞાતિનો ઇતિહાસ

(પ્રથમ ખંડ)

—સંશોધક—

રા. રા. ખુશાલભાઈ પરાગજી દેશાઈ

ખરસાડકર

કિંમત રૂ. ૦-૪-૦

—પ્રકાશક—

બાલુભાઈ દાજીભાઈ દેશાઈ

સોનીફળીઆ-સુરત.

ગ્રંથગત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૮૫૬૫

પ્રસ્તાવના

અનાવિલ જ્ઞાતિનો પૂર્વ ઇતિહાસ ઘણો ઉજ્જવળ છે એ તો હવે ચોક્કસ ઠરેલી બાબત છે. જો કે તેમ માનવાને માટે અથાસ્થિત સાધનો આપણી પાસે મોજુદ નથી. આવી પરિસ્થિતિ ફક્ત આપણી જ્ઞાતિનીજ નહિ પણ હિંદુસ્થાન સમસ્તની છે. મળી આવેલાં કથા વાર્તા, શાસ્ત્રો આદિ ઉપરના અનુમાનોને અવલંબી હિંદુસ્થાનના ઇતિહાસનું ખોખું તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે, આજ પ્રમાણે આપણી જ્ઞાતિના ઇતિહાસની રૂપરેખા તૈયાર કેમકરી શકીએ. અને તેથી અમે જ્ઞાતિના ઇતિહાસ સંબંધી જે જે કાંઈ જેવા સ્વરૂપમાં મળી આવે તેવા સ્વરૂપમાં પ્રકટ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. સદરહુ પુસ્તકની પસંદગી ખરસાડકર રા. રા. ખુશાલભાઈ પરાગજી દેશામએ ઘણો શ્રમ લઈ સંશોધન કરેલા ભૂપણ તથા ડિરાટના કાવ્યોમાંથી પ્રથમ ખંડ તરીકે કરી છે, તેમજ હવે પછી એમના સંગ્રહમાંથી અનુક્રમે બીજાં કાવ્યો પ્રકટ કરવામાં આવશે, સદ્વળાં કાવ્યો પ્રકટ થયાં બાદ તે સદ્વળાં કાવ્યો ઉપર ઐતિહાસિક રીતે અજવાળું પાડે એવી દેશવિદેશના લેખકોએ લખેલાં ઐતિહાસિક લેખો ગ્રંથો વગેરે સાથે સરખામણી કરતી ટીકા સાથે એક સવિસ્તર નોંધ તૈયાર કરવામાં આવશે. આશા છે કે અનાવિલ ભાઈઓ આ અમૂલ્ય પુસ્તકોની યોગ્ય કદર કરશે અને સંશોધન કરનારના કાર્યને યશ આપશે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૯૫૮-૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રૂનાવિલસાતિનો ઇતિહાસ

વિષય સ્ ૧૫૯૨૩ ઝાલ

અનાવિલ જ્ઞાતિનો ઇતિહાસ.

(પ્રથમ ખંડ)

૧

સ્વર્ગસેં આઈ બીશ્નુપાદકી પળીતર ગંગ,
મેરૂ પર્વત શૃંગ ધારા હુઈ ચહુ દીશકી.
ભદ્રાશ્વમેં ગઈ ઓહિ ધારા * સીતાગંગ,
શ્વેત ક્ષેત્ર સલીલ ધારા ઉરાતી ગગનકી.
† અલકનંદા ઓહી, જનહુવી નાહી બીન,
ભારતમેં આઈ ઉદ્ધારણી, સગર બંશકી.
જટિલ જટામેં પરી, ઉદર્શ ચુત અયુઃ કે,
બંશજ, જનહુકી હુઈ જનહુવી તપ ભંગકી.
કેતુમાલ પ્રતી ચલી ઓહી નામ x ચક્ષુગંગ,
ચક્ષુમતીકે આશ્રમ, પચ્છમકે દીશકી.
દીશા દચ્છન ભારત ગંગ દીશા પૂર્વ સીતાગંગ,
પુનીત નાહી ધારા, અન્ય બાહની પૂરબકી.
ચાક્ષુષ ગંગા બહતી કેતુમાલકે ખંડ,
નઉ ખંડ જાંબુદ્વીપ ભૂમિ મેરૂ શૃંગકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શિવાજી સુનો,
ભદ્રસોમા હુઈ બાહની ઉત્તર કુરૂખંડકી.

* સિંહન. ÷ બાગીરથી. x એકસસ.

ઐબરત મનુજીકા બાસ મેરૂ પર્વત શૃંગ,
 બ્રહ્માચુત પ્રભૂત, સખ સૃષ્ટિ બઢાનેકી.
 કશ્યપકી શ્રૃષ્ટિમેં હેવ દાનવ માનવ હુએ,
 કશ્યપકે બાસકી ભૂમિ કશ્યપ સમુદર તટકી.
 જહાં મહારાત્રી મહા દિન *દધિ મ'ડોદ દીપ,
 સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન હુઈ માનવ દાનવકી.
 મેરૂતળ પ્રદેશમેં આર્જુનકે દીર્ઘ નિબાસ,
 માનવ જાતિમેં શ્રેષ્ઠ જાતિ આર્જુનકી.
 દેવન સાથ વ્યહબાર આદિ આર્જુન થાન બાસ,
 આદિ કાલમેં સહબાસ આપ હુસરે ઔરકી.
 સુરજ ચંદર જાંશીય ઈન્દર અબછરા સાથ,
 લગન સંનીહ સંબંધસે હુઈ અધીસરી રાજ મહાલકી.
 માનવ અંસાર લોગ બને હો રહતી એક મેક,
 તત્પર થી સખ સમય મુંદરીયાં સખર્ગકી.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
 ભારતમેં આઈ જાતિ બંશ જુને આર્જુનકી

૩

*દધિ મ'ડોદ સાગર દધીયન ખડમે જેસે,

* દહીંના ખડખાં જેવો ધોજો સમુદ્ર આર્ટીકેશન (ઉત્તર મહાસાગર)
 x ૩ અને x ખડખાં દર્શાવ્યા પ્રમાણેની કલ્પના લોકમાન્ય તિલકે
 પોતાના "ઓરીયન" નામના ગ્રંથમાં કરી છે.

શેષશાયી રહતે થે ઓહી ભૂમિ ઉત્તરકી.
 ખીર જેસે જલ પ્રવાહ આરે ચૌરે શેષ નાગ,
 જગતકે સાગર બને જઈ મારગ ઓહી રેખકે.
 અબ તક બન રહે કયા સૃષ્ટિ સ્વભાગત હૈ,
 ઐશ્વર્ય શક્તિ ઔર ખુબી સરજનહારકી.
 કોટન માર્તન્ડ જેસી, જ્યોતિ પીરછે ઉહાં હુઈ,
 જળહળ થળ ભૂમિ, હુઈ સળ ઉત્તરકી.
 તહાં તક જગદમે અધિયારી નિશા થી,
 ઉજર બેરાન ઉદભિજ અંડજ જલજકી,
 ઉત્પતિ નાહી કછુ કીટ પતંગ ચતુષ્પાદ.
 નાહી થી નીશાની જરજ સ્વેદજકી,
 જળ થળ બેદિત ભૂગોળકા ગોળ કી,
 નિઃશબ્દ શાંત સળ ભયંકર કછુ ભેદકી.
 ભૂબન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
 નેતિ પુકારત બેદો કયા લગે બુદ્ધિ માનુષકી.

૪

અહ્માન્ડકે ગર્ભમેસે ઓંકારકી ધ્વનિ હુઈ,
 પ્રથમ શબ્દ હુઆ, હુઈ ઘોશ ગગનકી.
 આદિ શક્તિ ધ્વનિસે ચૈતન્ય ઉત્પન્ન હુઆ,
 પલટ ગઈ કાળ નિશા દીર્ઘ દિન ઉજ્યારે કી.
 પરિઅહ્મ ઇચ્છાસે પીરછે જગદ ઉત્પન્ન હુએ,

ઉત્તરકી ભૂમિ હુઇ જળચર, ભુચર ખગચરકી.
 ભરા ગયેં સપ્ત દ્વીપ માનુષ જાતિકી ગીરદ,
 બિબિધ માનુષ જાતિ બિચિત્તર ખ્યહુખાર આચારકી.
 કંદમૂળ ફૂળ ભોજ્યા પરન પખન જળ,
 ભૂમિ કંદરા વૃક્ષમાળ પર્ણકુટન નિખાસકી.
 બિચિત્તર ખાની બેશ બિચિત્તર લચ્છન સ્વભાવ,
 સખસેં શ્રેષ્ઠ ઉસમેં જાતિ ઓહી લોગન આજ્ઞનકી.
 દેખનકી પીય બરી દેખનકે સાથ મીલી,
 દેવ ભૂમિ આતી જાતી બળ ખુદ્ધિ બિબેકકી.
 ભૂખન લનત છત્તરપતી શિવાજી સુનો,
 કોટાન કલ્પન હુઠો ન કોહુ જોરી આજ્ઞનકી.

૫

* પદમેરૂકે થાન પીરછે આજ્ઞન જાતી બસી,
 સ્વર્ગીય ગંગા આઈ મંદાકિની દેખનકી.
 ચતુર્દિશા ચતુર્મુખી પદમેરૂસેં ચલી,
 ધારા ઉરી ગગનમેં સ્ફટિક કુરન મીનકી.
 સુખરન રૂપેકી રેત જળથંભ ગગન ભેદ,
 સ્થેલ ફેન હીરક પટ જળહળ જ્યોતિ પ્રતિ બિંબકી.
 ભારત ભીતર ભાગીરથી ભાગીરથજી પીરછે લાયા,
 કપિલ મુનિ કીરપાસેં અસ્તી ભસ્મ ઉખારકી.

સુરજ ચંદર બંશીય ખાડમેં અખ ખસ બેડી,
 રંગ મહેલનકી હુઇ સારે ભારત બર્શકી.
 પદ્મ મેરૂસેં પ્રયાન ભારતકે પ્રતિ કીયા,
 ગાળન ગારે બીજ બિબિધ ઔપધિકી.
 ધન ધાન્ય કંઠ મૂળ અનેક તરાંહકે લાચે,
 હુહિતા ગ્રહણી સંગ ગણ સેબકી સેવકકે.
 ભૂળન લનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
 સપ્ત સિન્ધુ પચ્છમ પ્રદેશ ભૂમિ પ્રથમ નિખાસકી.

૬

* પુલ્કર કૌચ પ્લક્ષ શોક શાલ્મલી કુશ,
 સપ્તદ્વીપમેં હુઇ બસ્તી દાનવ માનવકી.
 જાંબુદ્વીપમેં શ્રેષ્ઠ આર્જુનકે આય બસે,
 પદ્મમેરૂ કીયા સ્થાન દેવ ભૂમિ ગંગા મૂળકી.
 ઇલાખૂત ભદ્રાશ્વ કેતુમાલકી પુરૂષ,
 હરિખર્ષ હીરણ્યમય ભૂમિ રમ્ય ઉત્તર કુરૂકી.
 બશ ગઇ પીચ્છે આચે ભારતમેં આર્યજન,
 ઉત્તર કે સ્થાન ભૂમિ દીર્ઘકાળ બસવાટકી.
 સીતાચક્ષુ કે મૂળ બીશ્રામ સ્થાન રકબ રહા,
 બસ રહી આર્જુ જાતિ અમુક અમુક ટોળેકી.
 બીખસઇ મેરૂસેં પીચ્છે ભિન્ન ભિન્ન દિશા ચલી,

* આ ખંડમાં એશીયાના દેશોના નામો છે.

ઉત્તમમે' ઉત્તમ આઈ ટોળી આર્યાબૃતકી.
 ઇન્દ્ર બરૂણ અગ્નિકે સીબન મંત્રોચ્ચારકી,
 ભૂબન ભનત છત્તર પતિ શિવાજી સુનો.
 હોમ જાગમે' મચ રહી ગોરે'ગોરે ગાત્રકી,

૭

માનવ કુળકે આદિ પુરૂષ મનુજ હે,
 શ્રદ્ધા થી ગૃહુણી રાજકષિ મનુકી.
 મનુ થા સૂર્યસુત પદ્મમેરૂકે પ્રદેશ,
 સાતવા મનુ ઐબસ્ત લીલા જલ પ્રલયકી.
 નારાયનને' દીખલાઈ દર્શન દે મચ્છ રૂપ,
 ઉત્પન્ન હુઈ ફિર સૃષ્ટિ અબકી ઓહી કાલકી.
 પીચ્છેકે કાળ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન લય હુઈ,
 છય બાર નાશ હુઈ બાર બાર અનુક્રમકી.
 છય મન્વંતર ગયે છય સૃષ્ટિ નાશ હુઈ,
 ઉત્તમ, તામસ, રૈબત, ચાક્ષુસ, સ્વારોચીષકી.
 સ્વયંભુ મનુકી નાશ પીચ્છે ઐબસ્ત કાળ,
 સાતવેકી ચલતી હૈ સૃષ્ટિ ઓહી અબકી.
 અસંખ્ય કલ્પ ગયે અસંખ્ય મનુજ હુએ,
 કેન જાને કીતની બાર હુઈ પ્રલય જલથલકી.
 ભૂબન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
 કેન મનુષને ગીનતી કીઈ અગાધ લીલા ઇસકી.

૮

મેરૂકે પ્રદેશમેં આજ્ઞરાજ મંડિત હુએ,
 મનુજને રાજ દીયા અપને નવ સુતકુ.
 દીપ્ત, વૃષ્ટ, નૃગ, પૃષક, કબી, શર્ચાતી, નાભાગ,
 નરીખ્યંત, કુરૂષક, ખાંટ દીયા ભુભાગકુ.
 મેરૂકે ચહુ પાસ જળ નવ રાજ મંડિત હુએ,
 ઇક્ષ્વાકુકુ લેખ રાજ કરને આર્યાબૃતકુ.
 સુરજખંશકી ગદી અવધપુર સ્થાપિત હુઈ,
 ચંદ્રખંશમેં દીધ પીચ્છે ઇલાદેવી બુદ્ધકુ.
 પ્રયાગ રાજ ચંદ્રખંશીય પીચ્છે રાજ ધામ હુએ,
 *પ્રતિષ્ઠાન નગર બસા, ગંગ જમુન સંગકે.
 હસ્તિનાપુર પીચ્છે બસે xખારણાબૃત ઇન્દ્રપ્રસ્થ,
 જગ જાહીર હુએ જંગ ધ્વજ રોપકે.
 ઇલાજ થી રાજકન્યા સુરજખંશમેં શ્રેષ્ઠ,
 પતિબૃતા મહાદેવી, સહોદરી ઇક્ષ્વાકુકી.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિખાજી સુનો,
 ઉરબશી અબછરા થી કુળબધુ ઓહી મહારાજયકી.

૯

રાજ મંડિત હુએ આગે ભારતકી દિશા પ્રતિ,
 આજ્ઞન લોગનને લીયા પચતન પંથકુ.

*કુંભા નગૌરા xસુવાસ્તુ, શુચી, સરિતા તટન સખ,
 બસ ગયે પર્ણકુટા ચામકુટા હરિનકે.
 સ્પૃતસિન્ધુકે પ્રદેશ આર્જન પીચ્છે આયે,
 ગાન્ધાર મહાગૃશાદિ દેશ બસે રાજ્ય થપ્પકે.
 બેદનકે મહર્ષિ આયે મનુજકે ખત્રન લાયે,
 ગગન ધુમ કોટ હોમકુંડ હોમાજ્યકે.
 ગંગા જમુન તટ આર્જન પીચ્છે આયે,
 સુરસતી દસવતી પુષ્પાનદી તટનકે.
 આર્જન મહારાજ્ય પીછે સ્પૃત સાગર તટ તક,
 અનાર્જન ભાગ ગયે સપાટ ભાગ છારકે.
 અનાર્જનકે ટોળે ગિરિકંદર છુપ બેકે,
 કંદ મૂળ લોજ્યા હુળે પર્ણત્વચા પહેનકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
 મૃગયા માંસ આહાર હુળે ગરીબ રંકન કંગાળકે

૧૦

દશરથ બાળનને પીચ્છે દચ્છન બિજય કીયે,
 બીધ્યાદ્રિ ઉલ્લંઘ સીમા, રાજ અનારજનકે.
 હંડિકારન સ્થાન આર્જન ઋષિ મુનિ સખ બસે,
 આચાર બિચાર ચલે પુનિત બેદન ધરમકે.

નખત્રા કર ભાગવળ *સુપારગ પ્રદેશ જતા,
 xકંકન કંઠિકા તટ સમુદ્ર પાશ લેયકે.
 ભાગવ બ્રામન ભરતી ઉત્તરસેં ચલી આધ,
 નાશ કીધ ધોતી ભાથી ગયે અનાજનકે લુટકે.
 મોદકહારીકી પીચે અનારજનકુ જેર કર,
 સીતાપતિને લીયે પીચે દેશ દચ્છનકે.
 આળીલ બ્રામન ભાગવકે અનાજન હાંક કારે,
 ભગ ગયાં ભાગ્યાં, સખ બસને રેવા તટકું.
 અનાઉલ બ્રામનકી પીચે આબશ્ય ઉહાં હુધ,
 ઉત્તરસેં લાયે દચ્છન દ્વારા માફત સુતકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિવાળ સુનો,
 અનાઉલ આય બસે તીરથ આદિખેતકે.

૧૧

સુખાસ્તુકે દોહી તટ રમ્ય દેશ †મહાબૃષ,
 પચ્છમ સિન્ધુ તટ અનાઉલ બાશકે.
 રામાયન કાલમે ઓહી ભારતમે આય બસે,
 સીતા ગંગાકે તટન અનાઉલ બ્રામનકે.
 ચાકુસ નદીયન તટન, અનાઉલ બસતે થે,
 દુહી નદીયન ત્યાગ બાસ કીયે મહા બૃષકે.

* સોપાલા વસાઇ પાસે છે. x કોકણ કાંડો.

† કાશ્મીર હમરા પ્રાંત.

રામાયનકે કાલ આગે મહાબૃષમે' બસતે થે,
 રામાયનકે સમયમે' પ્રથમ નિખાસી આદિ ખેતકે.
 સીતા ગંગાસે' આયે ઉત્તર ભારતમે' બસે,
 સારે ભારતમે' લમતે રાજ સનમાન ધારકે.
 દશરથ દિગ્વિજય કાળ થોરે અયોધ્યા આયે,
 દશરથ મહારાજ લાયે ચક્ર ગંગા તટકે.
 ગાંધાર દેશમે' લી પ્રસરે થે અન ઉલ બ્રામન,
 સીતા ગંગા મૂળ સ્થાન ન આયે અદ્યપિ છોરકે.
 ભૂખન લનત છત્તરપતિ શિખાજી સુનો,
 રાઘવ બંશીય સમે બાસીન આદિ ખેતકે.

૧૨

ભારતમે' આયે અનાઉલ બ્રામન સળ,
 દમ્છનમે' કરતા હરતા હુએ સળ રાજકે.
 દમ્છનમે' રાજસત્તા ચલાઈ બહુત કાળ,
 સુરજ બંશીય દ્વારા અનાઉલન લોગનકે.
 અનારજન બસ હુએ બ્રામન ધરમમે' લીયે,
 દમ્છનમે' તીરથ હુએ અનાઉલમાલ નગરકે.
 સુરજ બંશીયકી પરતીમે', અનારજનને હાંક દીયા,
 ભગ ગએ અનાઉલન આદિખેત છોરકે.
 બ્રહ્માવર્ત, ત્રયાગ, ગંગા જમુન, સોનતટ,
 સહાનીરા, સરયુ, સપ્તસિન્ધુ તટકે.

બહુત કાળ ઉત્તરસેં નાહી દરુછનમેં આયે,
 રૈવતકે સમય આયે પુનઃ ઉત્તર છોરકે.
 રૈવતકે સમયમેં આદિ ખેત ફીર ખસે,
 અનાઉલ રાજમંડિત હુએ અનાખીલ બ્રામનકે.
 ભૂખન લનત છતરપંતિ શિખાંજી સુનો,
 થાયી હુએ અનાઉલન દરુછનમેં ઓહી કાળકે.

૧૩

અનેક જુધ દરુછનમેં અનેકબાર હુઆ,
 આજન અનાજન ખીચ, જય પરાજય હોયકે.
 અનેક બાર અનાઉલનકે લિલ્લ લિન્ન નગર તુટે,
 થાપીત મંડિત હુએ છોટે ખડે રાજકે,
 અનેક બાર કટ્ટા ગએ ઉતરસેં દુસરે આયે,
 કટ્ટ જાતી તખન બી ભરતી રહતી ઉતરકી.
 અનાજન પાદાકાંત બશીભૂત કીયે ગયે,
 શકિત ન રહી પીચ્છે કોહુ શીશન ઉઠાઉનકી.
 રૈખંત કે સમયમેં આદિખેત ફીર આયે,
 તખતકે ઉત્તરમેં મહાબસ્તી અનાઉલનકી.
 *કંમુ, ગોમા, મેહતનુ, કુંભા કે સખ તટન,
 ખસતેં એ અનાઉલન ખ્યાતિ બરી ફેલાવકે.
 સરસ્વતી, રસપત્રોહુ તટનકે બી પ્રદેશ,

બસ્તી હુઈ કીર પીચ્છે અનાઉલન બ્રામનકી.
 ભૂખન લનત છત્તર પતિ શિવાળ સુનો,
 દંડ કારન પ્રદેશમે ભરતી હુઈ ઉત્તરકે અનાબીલકી.

૧૪

ઓર્જાનૃત આયં બસે ઓહી કાળકે પૂર્ણ કાળ,
 ઉદીચીમે બસતે થે ઋષિક આદિ દેશકી.
 આર્જન બસ્તી ભાગી સીતા તટન દેશ બસે,
 આર્જન બીજ આહીકા આર્જન આયે સમ હારકે.
 પ્રતીચી દચ્છન ચોર પ્રાચીકી સીમા નીકટ,
 ઝકીકટાદી દેશનમે બસાયત અનાબીલકી.
 ગંગા જમુન તટ મધ્ય વિધ્યાદ્રિ તટ,
 બસ્તી થોરી સમ સ્થાન અનાઉલન બ્રામનકી.
 પ્રાચીમે ગયે કે નાંહી ઉસ્કાં ના પ્રમાન કાંહી,
 કિન્તુ મગધમે હોતી બસ્તી બીહારકે દેશકી.
 ઉન્હાં ઋષિકા નગર થા અનાઉલન બ્રામનકી,
 પાટલી ગ્રામ પલટ ગયા નગર પીચ્છેકે કાળકા.
 પાટલીથી નાગકન્યા પૂત્રક અનાઉલકુમાર,
 આદિખેત નગર ચોર નખત્રા નગરકા.
 ભૂખન લનત છત્તરપતિ શિવાળ સુનો,
 પાટલી પુત્રક સયોજનસે નગર હુઆ પાટલીપુત્રિકા.

પાટલી પુત્રામે અનેક બંશને રાજ કીયા,
 શીશુ વિશુ તખ્ખક અનેક નાગન જાતકે.
 મહીપતિયન સમયમેં ઝળહળાં થે શીખર સખ,
 ધામધુમ નગરકી જૈશી ઇન્દર ભુવનકી.
 નાગન લોગનકી સાથ શરીર સંબંધ બઢ ગયે,
 નાગન બંશ વ્યુત પીચ્છે હુએ બિબિધ બંશકે.
 પાટલીપુત્રાધીશરા અનેક ઝવરેમેં મુએ,
 કટાકટી ચલી બહુત થપ્પે રાજનંદનકે બંશકે.
 નખ નંદ કટ્ટા ગયા, ચન્દ્રમસ અધીશ હુઆ,
 પાટલીગ્રામ સિંહાસન, બૈઠ ગયા ચઢકે.
 ચાણક્યકી ચતુરાઈ સારી ભારત જેર કીઈ,
 ઉત્તરાખસ્થામેં થાગી ખાસ રેવા તટકા.
 પછાતાપ નાહી મીટા કોર ખાતા રાજહત્યા કીટા,
 ચાણક્યકુ બુંલવાયા દોહી આયે રેવા તટકે.
 આદિખેત આયે બસે તખ પચ્છાત્તાપ મીટે,
 ધાબળ પતાકા શ્યામ હુઇ પાબનકે નાબનકી.
 સપ્ત શ્રોતા ઋષ્યાગંગા રાજમંત્રી કીયા સ્નાન,
 ઋષ્યા ગંગાકે તીરથ પીચ્છે બને ગંગાઋષ્યકે,
 ભૂબન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
 અનેક પ્રકાર દાન કીયે સુબરન ગારાં ભરકે.

ચાણક્ય થા કુટિલ બ્રામન ગાંધાર દેશમેં નિબાસ,
 તક્ષક શીલા રાજનગર આયો ગાંધાર ત્યાગકે.
 પાટલી પુત્રા નગરમેં નંદબંશકા જોગાનંદ,
 ધરમસે ચલાતે રાજ સિંહાસન ઓઝકે.
 મંત્રી જોગાનંદકા મંત્રી થા શકટાલ,
 રાજ્યહત્યા કરનેકુ દોષતા થા કો કાલકે.
 સાતદ્રી સિન્ધુ તટનકે અધીશર ચંદ્રમસ,
 આય મીલા કાળત્રમેં એકત્ર સબ હોયકે.
 જોગાનંદકુ માર ડાલે કટાકટી બહુત ચલે,
 હીરણ્યગુપ્તને બંડ કીયે સંધાર ચલા પાટલી પુત્રકે.
 બાલ બૃદ્ધ સબ કટા ગયે નંદબંશમેં કોહુ નાંહી રહે,
 ચઢ બસે સિંહાસન ચંદ્રમસ મૌર્યબંશકે.
 ચાણક્ય થા અનાઉલ બ્રામન નાગબંશમેં કીયા લગન,
 ઓહી થા પાટલી પુત્રા રાજ્ય નાગ બંશકે.
 ભૂખન લનત છત્તરપતિ શિખાજી સુનો,
 અનાઉલ મંત્રી થા ચાણક્ય ચંદ્રમસકે.

નાના બિધ ભાષા જ્ઞાન નાના બિધ દેશનકા,
 અનેક દેશ દેશાટન બિપ્લવગુપ્ત બ્રામનકા.

અપની લગની જનુની સાથ તીરથ કરે,
 ગંગા સાગર નાહુ સંગમ સાગર દ્વીપકે.
 અંગ બંગ કલિંગ દેશ *કામરૂકા xકાંભોજ,
 બ્રહ્મોત્રા બ્રહ્મપુત્રા પલટ ગિગિધ બેશકે.
 પાટલી ગ્રામ પિચ્છે આયે, રાજગીરી ગુફામેં બસે.
 એકબીજા ઉન્હે કુંડ નાહો ઉહણોદક માગધકે,
 રાજગીરી ઠેર ગયે ગુરૂકી શુશ્રુષા લીયે,
 સહકુટુંબ પ્રભાસી રહે ગુરૂ અબશાન બટાયકે.
 રાજગીર્યા શ્રાદ્ધાદી કર પુનિત સોનભદ્રા તટ,
 અંત્યેષ્ઠિ ક્રિયા કર ગુરૂ ઋણ છુડાયકે.
 મુકત બના ગિષ્ણુ ગુપ્ત ગુરૂ મોક્ષકે નિમિત્ત,
 સોનભદ્રા તટન પરિક્રમા કરકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિખાજી મુનો,
 સોનભદ્રા મુલસે માગ લીયો રેવા તટકે.

૧૮

આયો સંગ ÷ભૃગુ કચ્છ કંદમૂળ ફળ લખખ,
 કદલી અરનીય બટાય ઘોર ગભીર રેવાતટકે.
 સુશ્રવ કંદ મીઠું મધ અરન ગવલીને દીયે દુધ,
 પ્રાન બચાવટ મહા કથાવટ કરકે.
 ભૃગુ કચ્છસેં બ્રામન જખારીતાપ ક્ષેત્ર આયો,
 +સૂર્યદેહા મેં નાહો †જરકાડ તીરથ સંગમકે.

*બ્રહ્મદેશ. xશિયાળ. ÷અરવ. ધ્વરીઆવ +નાપી †મોરામુંવાલી
 નો જાટકાનો કુવો.

સૂર્યપુર *રન્નાનેર, xનાગમંડળ ÷ દેવધામ કર,
 સુરપારગ †કૃશ્નગીરી ગવહર તીરથ કરકે.
 સાગરદ્વીપમે પીચ્છે ંસાગર પુરીમે ગયો,
 ‡ગૌતમીગંગામે ન્હાય તીરથ કીયો નાશિકા ત્રંબકકો.
 પંચઅતી દંડકારન નવશેખરા બ્રહ્મારણ્ય,
 સ્પૃગ શૃંગ છત્ર શૃંગ સખ દંડકા અરજકા.
 જાત્રા કર બ્રામન સહ્યાદિ ઉલ્લંઘ આયો,
 પરશુરામ ધનુષ પૂંજ ઇલાગીરી તીરથકો.
 ભૂખન લનત છત્તરપતિ શિખાજી સુનો,
 આયો આદિ ખેત બ્રામન અનાખીલ જાતકો.

૧૯

§ કરખીણા તીરથ ખસ પર્ણકુટી વહાં થપ્પ,
 ચાતુર્માસ રહો આશ્રમ ઉત્તર તટકો.
 અનાઉલેશને અપને અનાખીલ ઋષિને રકખો,
 સત્કાર કુટુંબ સહ આતીથ કીયો રાજકો.
 આદિ ખેત સેં બ્રામન પ્રકાશી તીરથ કીયો,
 તપ્તા તીરથ નાહો શીર મેકલ કુમારીકો.
 તટનસે અરન દેશ બિધ્યાદ્રિ પાર કર,
 ઉજ્જની અંવંતીરાજ જાય દેખે સફરા તીરથકો.
 || ચમંવતી પાર કર પુષ્કર તીરથ કર,

* રાંદેર. x નવસારી ÷ દેવધા (અમલસાડ પાસે) + કનેરી ગુફા
 ં ધારાપુરી ‡ ગોદાવરી § કાવેરી || ચંચલ

કાલિંદી ઉલંઘ કર મધુરા નગરકો.
 પ્રભાસ કર સખ સ્થળ પ્રયાગ રાજ ગંગ તટ,
 સંગમ પ્રાગળટ કાશી જણારસીકો.
 અયોધ્યા સરયુ નાહો મની તટ હિમાલય,
 કેદાર હરદ્વાર કુરખેત કનખલકો.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિખાજી સુનો,
 સખત સિન્ધુ પારકર પ્રભાસ કીયો ગાન્ધારકો.

૨૦

સિન્ધુ કુંભા સંગમ ગિરી દુઆર પ્રખેશદાર,
 *કર્પુરા ગાન્ધાર કીકકટ પદ્મમેરૂ પહોંચકે.
 બાદલીકા ચાકુષા જવાલા ગ્રાહી મહા બર્ગ

x x x x x

ઉત્તરકે તીરથ સખ પ્રભાસ કર નંદ ગૃહ,
 ગીરી બજા દુર્ગ ધામ મહારાજ નંદનકો.
 આયો ચાણકય પીચ્છેસે પાટલી ગ્રામ,
 પાટલી ગ્રામસે પ્રારંભ પરિક્રમનકો.
 ગુરૂ નિમિત્ત અરપત પરિક્રમાકા પુણ્ય સખ,
 ગુરૂ અબશાન અર્પિત ફળ અપને જાત્રાકો.

* અકુશાનિસ્થાનમાં જ્યાં અશોકના લેખ મળ્યા છે તે પર્વત હોવો જોઈએ.

જાત્રા પુરન કર પુનહ મયુરામેં આય બસો,
 જનમ લોમ પરિજન કુટુંબ સાથ મિલકે.
 પ્રાગરાજ સેં પાટલી ગ્રામ ચાતુર્માસ આયકર,
 ઉત્તર દિશાકી જાત્રા હિમાલય કરકે.
 પાટલીકા ગ્રામન શ્રમન અનેક ધર્મ બીબાદ,
 ચાનાકય અનમાનિત હુવો અનાઉલ જાતકે.
 અનાઉલ અગ્નચીક ધનુર કૃષાદિ ધંધ,
 ભીન્ન ભીન્ન રાજમંડળ બીધા નિમિત્ત પેટકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતી ભ્રમણ શિખાજી સુનો,
 ચંદ્રમસ મૈર્યા માતા સખ શિષ્ય બીજી ગુપ્તકે.

૨૧

ઉત્તરકે તીર્થાટન હીમાલયકે સખ કર,
 ગીરી બજા દુર્ગા રાજધામ ચાણકય આયે નંદકે.
 શાત કરણી બંશીય ભૂપ મયુરા રાજ બીધ્યા,
 મયુરરાજ માંડલિક નંદ મહારાજકે.
 બીધ્યાદ્રી ઓહી પાર વ્રતનકે દચ્છન દેશ,
 સોનભદ્રા રેવા મૂળ દેશ મયુરરાજકે.
 શાત કર્ણી બંશીય કોહિ કારણ બશાત આયે,

રાજ્યકીય, ગીરી પ્રજા રાજધારી દુર્ગ નંદનકે.
 દુહાઈન નખ નંદનકી ભારત ભૂખંડ ચલી,
 મયુરાધીશ રહો. રાજ્ય આતિથ્ય સ્વીકારકે.
 આતિથ્ય સ્વીકાર નૃપ અપની મહીષી સાથ
 એક હી રાજ કન્યા સંતતી મયુરેશકી.
 અનાખીલ દીજ ગુરૂ રાજ કન્યાકે લીયે,
 આણકય ઋષિકે રકખો આયુધ બીધા શિક્ષખનકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિખાજી સુનો,
 મયુરાધીશ મીલ ગયે આણકયકુ રાખા લઘુપનકે.

૨૨

આણકય મહારાજ ગણે પીચ્છે જનમ ભૂમિ આપકે,
 ઉત્તર પચ્છમ જત્રા જવાલાગૃહીકી કરકે.
 એહી આયુધાચાર તખ્ખશિલાદિ નગર,
 તખ્ખશિલાધીશને રકખા સપ્ત વરષ કાળ
 અઆદિ બીધ્યા પઠાને આયુધશાળા શિક્ષખનકે.
 ભટાચાર્ય ખરા તખ્ખશિલા આયુધશાળા,
 બીધીધખંશીય રાજકુમારન ભિન્ન ભિન્ન દેશકે.
 સ્વશીશનકુ ધનુરમે આયુધ પારંગત કીયા,

પચ્છમોત્તર બઢી ખ્યાતિ ગિળ્ણુ ગુપ્ત મહારાજકી,
 તખ્ત શિલાસે ત્યાગ ભારત જત્રા નિમિત્ત
 આયે સહકુટુંબ ચાનાકય પચ્છમોત્તર છારકે.
 બહુરૂપી બેશધર દરશન કીર્યે સાગર ઠેઠકે.
 સંગમ સાગરસે સુની અપના ગુફકી દેહ,
 નાહી રહે શેષ કાલ સુનતે શીષ આપકે.
 ભૂખન લનત છત્તરપતી શિખાજી સુનો,
 રાજ્યગીરી ગુફા બસો પાટલી ગ્રામ આપકે.

૨૩

ગુરુ સુશ્રુષાકર, દેહાંત અંત્યેષ્ઠી સખ,
 ક્રિયા ધર્માનુરાગ, સખહી આટોપકે.
 મેલા લેલા બીખરાવ, સાધુ શ્રમણ ભોજનકે,
 શિષ્યોંકો ધન બાંટ સખકું સંતોષ કરકે.
 ગુરુ-અસ્થી સંગ્રહ કર, સોનભદ્રા પધરાબકર,
 ગુરુ-શિષ્ય બન્ધુકૂ આશ્રમ નિર્બાહ પ્રબંધકરકે.
 જત્રા નિમિત્ત માર્ગ, પર્યટન પિચ્છે લીયો,
 પાટલી ગામ આયો, પીચ્છે લીયો ઉત્તરકો.
 ઉત્તરસે આય, પાટલી પચ્છમોત્તર પુનઃ ચલો,
 સિન્ધુ, ચાક્ષુસા પાર, બીબીધ પ્રદેશ ભટકકે.
 ચાક્ષુષા આશ્રમ કુટી, કાળા હરીન ચર્મ કર,
 શિષ્યોં, રાજકુમારોં, સ્વાગત બારંબાર કરકે.

આશુષા, તટ નિખાસ, અપનો કીચો હીમ-કાળ,
બૃષ્ણ માતા દેહ છોર, પરી પંથ દેવલોકકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીખાળ સુનો,
શ્રાદ્ધાદી કીઈ ક્રિયા, પૂર્ણજે કુલકે તારકે.

૨૪

પછમોત્તર પ્રખાસ સખ, સંપુરન ચાનાકય કર,
ભારતમેં આને પિચ્છે, લીચો માર્ગ તક્ષશીલકો.
સ્વમોમ મયુરા નગર, પુનહ ખાસ,
દોરી તુંબા કંથા પંથા, લીચે ભારતકે.
ગાન્ધારમેં દેખા તખ, ગાન્ધાર ઘેરા સખ,
નંદનકી સેન્યા પરી, ઠોર ઠોર છખાયકે.
છાવનીમેં જાવની, હયદળ માતંગ મહા,
ઝેટન પદાતિત રથ, આયુધધારી સખ સબજકે.
આને જાને ખાલે રોધ, કોહુકી ન ખચી સોધ,
આનાકય કુટુંબ રોક, સ્વરૂપા ભખી દેખકે.
અષ્ટ નંદ પાપીનસે, ચાનાકય કુટુંબ અટકાયે,
હાહાકાર હુઆ સખ ગયે દેશ કંપકે.
ચાત્રાળુ ઝુંડમેંસે, ચાનાકયને દોરવાયા,
કીતનેક ગુપ્તચર, અપને શિષ્યેં ખીદીતકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીખાળ સુનો,
સહાય ગુરૂભક્ષીકી, આય શિષ્યેં ચાનાકયકે.

કુંભા *પુષ્કલા, કીકટ, શ્રી ભદ્રાવતી,
 xપ્રાહ્મનીયાં, ÷ચિત્રમાલ, પદ્મમેરૂ તક્ષકે.
 અનેક આર્યેત્તર કુમાર, અનેક રાજ્ય-મંડળ,
 દોરે સખ સેના લેય, ચાનાકચ છુરાયકે.
 યજ્ઞન મલીછ શીખ્યન, ભીન્ન ભીન્ન જાત્યેતર,
 આયુધધારી દોરે, આયુધાચાર્યકી સહાયકે.
 આઠે નંદનકુ ઠોકા, સેના સખ હુઆ ભુક્ષા,
 ત્રીન નંદન ધાયલ હુએ, એક સ્વધામ પહુંચકે.
 દુશરે સખ ભગ્ગ ગયે, સેના બીખર ગયે,
 ગીરી બગ્ગ દુર્ગ ભગે, મુઠ્ઠી મુઠ્ઠી મીલાયકે.
 ચાનાકચ બીખ્યાત ખાત, બીસ્તરી સખ ભારત,
 શેષ નાહીં કોઉ ઠાઠાં, કોહુ કુને કૌચરકે.
 મથુરા સ્વભોમ પુનહ, કૌટીલ આય પહુંચો,
 અધારોહ સૈનીક સહ, સૈનીક રકખીયા લેયકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
 પત્ની ભગ્ની સહ સ્વભોમ, રાજક્રષિ રહો ઠેરકે.

પુનઃ ચાનાકચ મથુરા આયો, મથુરેશ અવશાન હુઓ,

* કાંબૂલ શહેરની પૂર્વનો પ્રાંત. x જામીન પર્વત. ÷ ચિત્રાલ પર્વત.

મયુરા ત્રિહાસન ચહરી, ભુજ રાજદંડ લેયકે.
 માતાકા ઐર અપના ગુર, મંત્રીકર ચાણાકયકું,
 રાજનીડ, સ્વભોમનકું, રાજભાર દેયકે.
 ધરમ ધુરંધર ધુરા, ચાનાકય કાંધ પરા,
 સંતુષ્ઠ પરજા હુઈ, ચાનાકય ચહાય કે.
 મધુબાસ સોનતટ, મયુરા સહ સેન સખ,
 મૃગયા કીડન ચહરી, ભીલાંગના સેન લેય કે.
 જોગાનંદ સોનતટ, મૃગયા કુ આયો તખ,
 મૃગયા હરીન બધ, પરસ્પ ઝધરા ઊપસ્થ કે.
 પરસ્પ લરે દોહું, રાજ્યન સૈનિક સમુહ,
 કટખાયે ઘાયલ હુએ, જેઠ નંદ આયો દોરકે.
 મયુરા ઓહી મુહરા દેવી, ધશ સેનાકુ આગુ કીય,
 ધશ, સમરાંગન ચહરી, દુકરી, સુલટન, ભીલ્લનકી.
 ભૂખન લનત છત્તરપતી શીલાળ સુનો,
 દેખી મુહરાકા હુઆ જય. કોઈ સ્વાધીન મૃગયા હરીનકી.

૨૭

મહાનંદ ઘાયલ પરા, અસંખ જોદ્દન લરો,
 ચાનાકય દોર આયો, સુલટલન સેના લેયકે.
 સોન તટકે ભીલ્લનને, નાગોકુ ખુખ માસ,
 દુકરી પે દુકરી ચહરી, અનાજિલન લટનકી.
 જેર ઠેર સેન કાયા. નાગાકૃતિ છુંડા લીયા,

રણ જય વાદ્ય બજાવીયા, ધ્વજ મયુરાકૃતી ફેરવાયકે.
 સમરાંગન નંદ પરા, ઊરત રૂધીર ધારા,
 ભીલાંગના શ્રેણી બદ્ધ, ભગ્ની નંદકુ ઊઠાયકે.
 રાજગૃહ ગુફામે, મહાનંદકુ લાય રકખો,
 મુહરા દેવી આય ખડી, સેવા ધાયલકી ઉઠાબકે.
 રાજ્યકુંવરી હાથનસે, જીબનકી રકખીયા હુઈ,
 નંદ મહારાજ ભગ્નો, સખ સેન્યા ઉઠાબકે.
 ઓહી દીન સ્નેહ મુળ, સંબંધ માગા દોહીકુળ,
 બીજીગુપ્ત મહારાજને, દીયા ઊત્તર ઊરાયકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
 પુનહ મહાસેન આયે, લે ગયે મુહરાદેવી ઊઠાયકે.

૨૮

બીબાહીત કુંબરી હુઈ, ચંદ્રકુ જન્મ દીઈ,
 પ્રતીગ્યા પાલ, મયુરા રાજ અલગ રકખકે.
 રાજ્યમાતા મયુરાકી, રાજ મહીષી માગધકી,
 દોહીરાજ્યો સ-તાધારી, મુહરા રાજ્યન મેહલનકી.
 અદ્ય પ્રધાન નંદ, અદ્ય નંદન જાત,
 અંતરમેં જલ જાતે, ઈર્ષા જવાળા દહનકી.
 અનેક કુલાંડ કીયે, મુહરા દેવીકું હંકાવ દીયે,
 બીછેડાયે જીવ રાજ, નંદ મહારાજ ભંભેરકે.
 મધ્ય નિશા દોર આલ, માતા પૂત્ર સોનભદ્રા પદ,

પટકાળ શત્રુ કાહરા, લોલા ભાતુ ભમાવકે,
 બીજી ગુપ્ત ગુરુ, ગુપ્ત રાજ્ય મહાલન રહા,
 માત્રા પૂત્ર રખખન બુકાળ જલ નાખકે.
 ઢીંખરકી સહાયોસેં, કુખત કી રકખીયા કર,
 બેશ પલટાળ ભગો, રાજ્ય સિમા નંદકી છોરકે.
 ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
 સખત સિન્ધુ કે દેશ, સેળ ભાગે રાજ્યોં ત્યાગકે.

૨૯

હત્યાકાંડ કરનેકુ, અષ્ટભાત એકત્ર હુએ,
 ઠંઢેરા નિર્ય કાર્યકા, જાન ગઈ પ્રજા દોહીરાજકી.
 રાજ્ય આર સ્વકુટુંબ સહ, ભારત પુનહ ત્યાગકર,
 પછમોતર ફીર ચલો રાજ્યકુટુંબ રકખનકે.
 અનેક વીપદ સહ, અનેક રાજમંત્ર કર,
 અનેક સહાય પ્રાપ્ત કર, ચન્દ્રમસકું સહાય દીલાયકે.
 અનેક મૈત્રી સંધી કર, અનેક જોધન ઇકત્ર કર,
 અત્યંત સમય વ્યાપ્તિત કર, કમણ ભારતમેં કરકે.
 મગધમેં જુષ્ઠજવાળા, પ્રગટાળ સંધાર ચલા,
 રાજગીર્યા ઘેરા ડાલા, દુષ્ટોંકો કાટ ડાલકે.
 જ્યેષ્ઠ નંદકુ સ્થાધીન લીયા, મહારા મહિષિકુ સ્વાધીન કીયા,
 પ્રહરી સખ ઠેર મુક દીયા, બીકાળ શસ્ત્રબંધ સૈનિકકે.
 રાજ્ય મહાલય પનાલય, સખહી હસ્તગત કર,

ચાનાકયને દંગા તોરા, મહાન માગધ રાજ્યકા.
ભૂખન લનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
કારાગૃહ ડાલ દીયા, સમુહ નંદનકા પખકા.

૩૦

મહાનંદકુ પદચ્યુત કર, અષ્ટ નંદન કેતલ કર,
પાટલી ગ્રામ છાખની પરી, પછમોત્તરખીખીધ રાજ્યનકી.
ખરે ખરે અનાઝિલન, સુલટ ખીર સ્વ જાતીયન,
ચાનાકય ચન્દ્ર સહાય આયે, રનખેત ઊતરકે.
સખહીં પાટલી ગ્રામ પરે, જુંડા કુંડા નાદ ઘોરે,
કંપારવ મેદની હુઇ, ચાનાકય હાક ચલકે.
જુંડે જુંડ સેન પરા, સિન્ધુ ઓહી પારકા ખરા,
માગધ સખાધીનકીયા, વીરતા ચન્દ્રકી દોખલાખકે.
ચાનાકયકી ચટ્ટી ખ્યાત, સખ ભારત રાજસમાજ,
કોહુના ન શીશ ઉઠાન, ન આચરન ખીરૂધકે.
મહાનંદ મહારાજ મુક્ત કીયા પુત્ર ભાર્યા લેલા લીયા
નંદને રાજ્ય ત્યાગ દીયા રાજ્યાલિષેક ચન્દ્રગુપ્ત કરકે.
સખ ચન્દ્રકુ સખાધીન કીયા વાનપ્રસ્થ આશ્રમ લીયા
રેવા નદી માગ લીયા માહરાનો મુરા લેયકે.
ભૂખન લનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો
રેવા તટસે ચન્દ્ર આયે આદીતીર્થ કોટીલ્ય લેયકે.

ખ્યતીત કાલ હુઆ, કુટીલ સમય પ્રળાહ બહા
 રેવા તટ આયો પીચ્છે, ચાનાકય ચંદ્રમસ લેયકે
 વાન પ્રસ્થહોહુ આશ્રમ લીયા, આય આંદીખેતરહા
 અનાગિલ માલ દેહછોરા, ગયે સ્વર્ગ સીધાબકે
 રાજ પાડીકા થાન, ચાનાકયકા હુઆ મણી
 અનાગિલન મેદની કંપી, ઘોર અંધીયાર છળાયકે
 બરેબરે માંડલેશ્વર, ભીરાભીર દરશન કર
 આદીતીરથ દહન કીયા ખીધી કરાયકે
 આદી તીરથ આંગન, કરખીણા ઊત્તર તટ
 ભસ્મરાશી સંઘર, ઈળા જળ પધરાબકે
 અસ્તી ગાડ ભુમી ગાઢ, હોહાબ સાત ગાબ
 સમાધી બંધવાઈ ઉબ્હાં, રાજ ઋષિ જોદનકી
 અનેક ગારાં અન્ન દીયે ભીખુક સંતોષ લીયે
 બત્રા ભરા રહી, કૃતાર્થ દર્શન સબ કરકે
 ભુખન લનન છત્તરપતી શીવાજી સુનો
 અજાયક મહારાજય ઋષી જોદ્રા મહા ભારતકે

માહારાજનંદ ખચ ગયે અષ્ટ વ્રાત કટુ ગયે
 પત્ની પુત્રો આશ્રય જ્યેષ્ઠનંદ ગયે ખચ કે

હિરણ્ય વર્ષ પીચ્છે ચન્દ્ર જેઠબ્રાત કાશી ખસે
 લઘુબ્રાત રાજભાર સખહી સ્થાપીન કરકે
 ચાનાકય મંત્રી થાપા અનેક અનાઊલન સહાય રકખા
 ધરમ ધ્વજ ચઢાયી રાજ પ્રજ ગંઠખાખકે
 કોહુ અંથમે અષ્ટ કહા કોહુમે કોહુ ને નઝી કહા
 નઝીવા રકખીત રહા ખીશેષ આધાર અંથનકે
 એસી દશા નાગ ખંશનકી ખીખરી કાલ કુટીલકી
 પલટાઈ પીચ્છે ચાનાકયને રાજ્યાલીષેક ચન્દ્રકુકરકે
 ચાનાકય ચન્દ્રમસ મહાભારતકે મહાસુત
 દેખનકી ખ્યાતી જૈસી રાજ્ય પીચ્છે દીયા છોરકે.
 દીખ્યાંશી દોનો નરો ભારત સામ્રાજ્ય દીયો
 પુજતે દોહી દેવો સારી શ્રુષ્ટી ભારતકે.
 ભુખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો
 અસા ન મીલે દુઢા સોંધોં સખ ભૂખંડકે ભાગકે

અનાવિલ જ્ઞાતિના સંતાનો

તમારાં પૂર્વજોનાં પરાક્રમ તમારી સમક્ષ રજુ થાય
છે તેની કદર કરવાની તમારી ફરજ તમે અદા કરજો.

શ્રી અનાવિલ જ્ઞાતિનો ઇતિહાસ
(દ્વિતીય ખંડ)

શ્રી રાજકવિ કિરાટ પ્રણીત

ગોપી મલેક

જેમાં સુરત વસ્ત્યાની હકીકત તથા અનાવલ મહાલની
અંતિમ સ્થિતિનું હિંદી ખડી બોલીમાં અસરકારક વર્ણન છે.

કિંમત ફક્ત રૂ. ૦-૬-૦

આ પછી બીજાં પુસ્તકો અનુક્રમે પ્રકટ થતાં દરેક
પુસ્તકની પાછળ ખચર આપીશું.

માહક થવા માટે લખો

છાટુલાઈ દાલસાઈ દેસાઈ

સોનીફળીઆ-સુરત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર—

છાદુભાઈ દાહભાઈ દેશાઈ
સોનીફળીઆ—મુરત.

છાપનાર—

ગોર્વીદાસ ડાહ્યાભાઈ નાયક

છાપવાનું ટેકાણું—

શ્રી “અનાવિલ” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ
બરાનપુરી ભાગળ
મુરત.

